

**TER BESLUITVORMING**

**Nota actief openbaar**  
Ja

**Onze referentie**  
2025-0000412311

**Datum**  
1 september 2025

**Opgesteld door**

[Redacted signature block]

**Samengewerkt met**  
SZW en BZK/D&B

**Bijlage(n)**  
1

Aan  
Van

Min BZK  
CZW/CZ

# nota

0. Nota schriftelijke beantwoording Kamervragen van Van Baarle en Ergin (DENK) over het rapport 'Tussen Minaret & Ministerie' ingezonden op 20 juni 2025 met kenmerk 2025Z12885.

## Aanleiding

Op 20 juni jl. hebben de leden van Baarle en Ergin (DENK) schriftelijke vragen gesteld aan zowel u als staatssecretaris Participatie en Integratie over het rapport 'Tussen Minaret en Ministerie'<sup>1</sup> (bijlage 2). Bijgaande antwoorden op de vragen (bijlage 1) zijn afgestemd met SZW en de betrokken directies DGOBDR. De brief wordt mede ondertekend door staatssecretaris Participatie en Integratie.

Vanwege het zomerreces is het niet mogelijk geweest om de Kamerbrief binnen de vereiste termijn te verzenden. Daarnaast is besloten om de opbrengsten van de Catshuissessie van 26 augustus mee te nemen in de beantwoording. Tevens heeft het aftreden van uw voorganger bijgedragen aan de vertraging.

## Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd in te stemmen met de inhoud van de schriftelijke beantwoording van de Kamervragen en verzending naar de Tweede Kamer.

## Kern

In het rapport wordt aan de hand van een peiling onder bestuursleden van 82 Nederlandse moskeeën aangetoond dat het vertrouwen tussen moskeebesturen en de overheid structureel onder druk staat. Uit het onderzoek komt naar voren dat herstel van vertrouwen vraagt om structurele inzet en erkenning van moskeebesturen als gelijkwaardige maatschappelijke partners. Daarnaast biedt het beleidsmatige inzicht voor het ontwikkelen van inclusieve, rechtvaardige duurzame relaties tussen moskeebesturen en de overheid.

De vragen zien op de kwestie herstel van vertrouwen tussen de moskeebesturen en de overheid. Centraal staat de vraag naar de bereidheid van het kabinet om (concrete) maatregelen te nemen ten dienste van het herstel van vertrouwen in lijn met suggesties die uit het rapport volgen, zoals het ontwikkelen van inclusief beleid (d.w.z. in samenspraak met de islamitische gemeenschap). Van een aantal vragen ligt de beantwoording politiek gevoelig.

- In vraag 3 wordt bijvoorbeeld (wederom) aan stasP&I een vraag gesteld over zijn uitspraken gedaan n.a.v. de Maccabirellen. Volgens de leden Van Baarle en Ergin hebben deze uitspraken van stasP&I gezorgd voor de verdere maatschappelijke en politieke polarisatie en ondermijning van het

<sup>1</sup> ['Tussen Minaret en Ministerie', Moslimpeil, juni 2025.](#)

vertrouwen in de islamitische gemeenschap door de overheid. Zij vragen stasP&I om erkenning voor zijn rol hierin te geven en zijn excuses hiervoor aanbiedt. In het antwoord wordt verwezen naar het WGO over integratie op 25 november 2024 en het standpunt dat stasP&I hierop inneemt.

- Voor u is met name vraag 7 relevant. Er wordt u gevraagd of u zich wil inspannen een Nationaal Coördinator Bestrijding Moslimhaat in te stellen. Deze vragen zijn in het verleden al eerder gesteld. De lijn die dit kabinet volgt, is dat het niet wenselijk is om discriminatiegronden te versnipperen over verschillende beleidsthema's en departementen. Juist door versnippering is de aandacht voor en de aanpak van discriminatie niet effectief. Daarom heeft het kabinet gekozen voor het beleggen van alle discriminatiegronden bij één instituut, de NCDR. Het klopt dat er een Nationaal Coördinator Antisemitismebestrijding is, maar die is ingesteld op het verzoek van de Tweede Kamer zelf, en daarmee is ook gehoor gegeven aan een oproep van de Europese Commissie in 2021.

**Onze referentie**  
2025-0000412311

**Datum**  
1 september 2025

### **Toelichting**

Het rapport, in opdracht van de NCDR uitgevoerd door Movisie en Moslimpeil, geeft 72% van de moskeebesturen aan weinig tot zeer weinig vertrouwen te hebben in de overheid als geheel. Het wantrouwen concentreert zich vooral rondom specifieke beleidsterreinen, zoals godsdienstvrijheid, asiel- en migratiebeleid en het mensenrechtenbeleid t.a.v. het Midden-Oosten. Ook de bescherming van fundamentele rechten van moslims, zoals vrijheid van godsdienst en onderwijs, wordt als onvoldoende ervaren. Incidenten zoals de toeslagenaffaire, heimelijke onderzoeken naar moskeeën en obstakels bij bankdiensten dragen bij aan een breed gevoel van institutionele uitsluiting en criminalisering.

Uit de meting is ook gebleken dat het vertrouwen van moskeebesturen in de overheid in de afgelopen vijf jaar sterk is afgenomen: 94% van de respondenten ervaart een daling in vertrouwen ten opzichte van vijf jaar geleden. Geen enkel bestuur heeft een toename in vertrouwen gemeld. Oorzaken voor het verder afnemen van het vertrouwen liggen onder meer in politiek stigmatiserende uitspraken, obstakels bij islamitisch onderwijs en het gebrek aan daadkrachtige bestrijding van moslimdiscriminatie.

Ondanks dat de overheid afgelopen jaren diverse initiatieven en activiteiten heeft ondernomen om het vertrouwen van moskeebesturen te versterken, hebben deze niet geleid tot een merkbare of structurele toename van vertrouwen in de overheid. Samenwerking wordt doorgaans als niet transparant, ongeloofwaardig en eenzijdig ervaren. Wel wordt gesignaleerd dat besturen open staan voor samenwerking, mits deze plaatsvindt op basis van gelijkwaardigheid, erkenning en structureel wederzijds vertrouwen. Het onderzoek benoemt concrete voorwaarden voor herstel zoals bijvoorbeeld:

- Bescherming van de godsdienstvrijheid en het recht op islamitisch onderwijs;
- Zichtbare, structurele en integrale aanpak van moslimdiscriminatie;
- Structurele erkenning van de maatschappelijke rol van moskeeën;
- Vermijden van stigmatisering in beleid en retoriek;
- Direct, frequent en transparant overleg – vooral op lokaal niveau.

### **Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden**

### *Motivering*

In de openbaar gemaakte versie van deze nota zijn alle persoonsgegevens van ambtenaren geanonimiseerd.

**Onze referentie**

2025-0000412311

**Datum**

1 september 2025

**Bijlagen**

| <b>Volgnummer</b> | <b>Naam</b>                                                                | <b>Informatie</b>            |
|-------------------|----------------------------------------------------------------------------|------------------------------|
| 1                 | Kamerbrief Beantwoording<br>Kamervraag leden Van Baarle<br>en Ergin (DENK) | Ter instemming en verzending |
| 2                 | Rapport 'Tussen Minaret en<br>Ministerie'                                  | Ter kennisneming             |